

Sammendrag:

Transportytelser i Norge 1946-2004

Generelt

Veksten i persontransportarbeidet i 2004 er beregnet til 1,6 prosent, noe høyere enn året før. Etter flere år med nedgang, steg transportarbeidet for de kollektive transportmidlene så mye som 5,2 prosent i 2004, mens vekstraten for persontransportarbeidet med personbil ble på én prosent. Vegsektoren (buss, bil og MC) har nå en markedsandel på 88 prosent av transportarbeidet, flyet utfører seks prosent og bane (jernbane og sporveg) om lag fem prosent. Den siste prosenten utføres av båt og ferge.

Godstransporten til sjøs har økt betydelig de seneste årene, siden 1995 er transportarbeidet doblet. Også transportarbeidet på veg og bane gikk opp i 2004. Jernbanens transportarbeid økte særlig mye dette året, og for første gang i historien har mer enn to milliarder tonnkilometer blitt fraktet på bane i løpet av ett år. Alt dette bidro til at det samlet sett ble en oppgang på nesten seks prosent i utført transportarbeid på fastlandet i 2004. Transportert godsmengde økte med om lag fem prosent.

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) og privat konsum i husholdningene steg med henholdsvis 2,9 og 4,2 prosent i 2004. Dette er en klart høyere vekst i BNP enn det vi har hatt i gjennomsnitt de siste fem år. Veksten i privat konsum er også høyere enn gjennomsnittet for siste femårsperiode. Den årlige befolkningsveksten endrer seg lite fra år til år, og de seneste årene har den ligget på om lag 0,6 prosent.

Ifølge Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks var prisveksten i 2004 svært beskjeden, nemlig 0,4 prosent. Prisene på drivstoff til bil (bensin og diesel) steg likevel med seks prosent i 2004. Også reservedeler, vedlikehold og reparasjon av biler ble tre-fire prosent dyrere i 2004 enn i 2003. Billettene på bane (tog, trikk og T-bane) ble tre prosent dyrere i 2004, mens takstene med buss og taxi under ett steg i gjennomsnitt fem prosent. Prisen på flybillettene gikk ned for tredje året på rad, denne gang med 15 prosent.

Persontransport med bil

Det var registrert 2 460 000 biler i Norge ved utgangen av 2004, noe som betyr en økning på om lag 54 000 biler fra året før. Av bilene var 1 980 000 personbiler og nesten 285 000 varebiler og kombinerte biler. En stor andel av varebilene driver også persontransport, det samme gjelder i enda høyere grad de kombinerte bilene og minibussene. En har derfor beregnet at det ved inngangen til 2005 var registrert 2 133 000 biler i Norge som i hovedsak brukes til persontransport.

Salget av nye personbiler økte fra 90 000 biler i 2003 til om lag 115 000 biler i 2004. Tallet på førstegangsregistrerte brukte biler var 28 000 i 2004, om lag 2 000 færre enn året før. 102 000 personbiler og 7 000 varebiler ble vraket mot pant i 2004. Gjennomsnittsalderen for personbilene var den samme i 2004 som i 2003, nemlig 10,2 år. Gjennomsnittsalderen for varebilene var 7,3 år.

Trafikken på vegene økte med 2,0 prosent i 2004, gjennomsnittlig trafikkvekst for de seneste fem år var 2,2 prosent pr. år. Gjennomsnittlig kjørelengde for personbilene var uforandret fra 2003, nemlig 13 600 kilometer. For 2004 har en forutsatt et gjennomsnittsbelegg i personbilene på 1,74 personer per kjøretøykilometer. Gjennomsnittlig turlengde for personbilene har gått opp fra 13,6 kilometer i 1998 til 14,1 kilometer i 2004.

Det var 8 425 registrerte trafikkulykker med personskaade i 2004, en økning på om lag 160 ulykker fra året før. 11 864 personer ble skadet i disse ulykkene, om lag det samme antall som i 2003. Antall drepte i trafikken gikk ned fra 280 personer i 2003 til 257 personer i 2004.

Kollektivtransporten

Statistikken for buss de seneste årene har vært mangelfull. SSB har nå utarbeidet tall basert på nye kilder, og resultatene viser at antall reiser med buss har økt en del de siste fem–seks årene. I 2004 steg antall reiser med 2,5 prosent, men da reisene i gjennomsnitt er blitt en del lengre, ble det en økning i transportarbeidet med buss på nesten seks prosent.

Tallet på reiser med forstadsbanene i Oslo gikk ned med 10 prosent i 2004. Denne kraftige nedgangen gjenspeiler en nedgang i tilbudet, målt i vognkilometer. Antall reiser med trikken økte med et par prosent i 2004, mens Gråkallbanen i Trondheim hadde om lag samme antall passasjerer som året før.

Året 2004 ble det foretatt 51,2 millioner reiser innenlands med tog, mot 49,5 millioner året før. Økningen skyldes særlig flere passasjerer på de lengste distansene i Sør-Norge. Flytoget fraktet 4,2 millioner passasjerer til og fra Oslo lufthavn i 2004, mot 3,9 millioner året før. Denne økningen gjenspeiler veksten i flytrafikken på Gardermoen. Om lag 500 000 personer reiste med Flåmsbana i 2004.

Etter flere år med nedgang i flytrafikken innenlands, ser det ut til at vi igjen får en periode med vekst. Det ble foretatt 9,3 millioner flyreiser innenlands i 2004, og dette var 500 000 flere enn i 2003.

Reiser til og fra utlandet

Det føres ikke nøyaktig statistikk over tallet på grensepasseringer på veg, men Transportøkonomisk institutt har på grunnlag av Vegdirektoratets tellinger beregnet at omlag 11,8 millioner såkalte "lette kjøretøyer" passerte grensen i løpet av 2004, enten inn til eller ut av Norge. Dette tilsvarer 20,5 millioner personer over grensen på veg. 82 prosent av kjøretøyene som passerer grensen, er registrert i Norge, 13 prosent i Sverige og de siste fem prosent er registrert i andre land.

For første gang kan en gi tall for grensepasseringer foretatt med rutebuss, men dette tallet bygger delvis på estimater. Til sammen fraktet tog og rutebuss 0,6 millioner personer over grensen, noenlunde likt fordelt på begge transportmidler. Utenlandsfergene sto for 6,2 millioner enkeltreiser mellom Norge og utlandet, noe som betyr en liten nedgang fra 2003.

Når det gjelder flyreisene, er det foretatt endringer i beregningsgrunnlaget. Tidligere år har anslagene for trafikken mellom Norge og utlandet vært for lave, idet passasjerer som først foretok en reise innenlands i forbindelse med reisen fra Norge til utlandet, ikke ble regnet med. Dette er rettet opp fra og med 2003 og det meste av veksten i flytrafikken fra 2002 til 2003 er derfor ikke reell, men skyldes denne endringen. Det ble foretatt nesten 9,9 millioner flyreiser mellom Norge og utlandet i 2004, det høyeste tallet noensinne.

Godstransporten

Godstransportarbeidet og godsmengde fraktet med skip har økt betydelig de seneste årene. I 2004 ble veksten i godstransportarbeidet på nesten seks prosent. Også godstransporten på jernbane økte sterkt i 2004, etter noen år med nedgang. Transportarbeidet på veg og fraktet godsmengde på veg har også økt betydelig i 2004. For alle transportmidler under ett økte både fraktet godsmengde og transportarbeidet med seks prosent i 2004.

Godstransporten til sjøs, på jernbane og med godsbil har helt ulike strukturer. Mens det meste av transporten med godsbiler skjer over korte avstander, tar skipene og togene seg av de tunge transporter som skal transporteres langt. Dette viser seg ved at gjennomsnittlig transportlengde for godsbilene var 59 kilometer, mens den for leie- og egentransporten til sjøs var 437 kilometer. Godstransporten med jernbane står i en mellomstilling, med en gjennomsnittlig transportlengde i 2004 på 315 kilometer.

Importert varemengde til Norge var nesten 33 millioner tonn i 2004, en økning på åtte prosent fra året før. Eksportert varemengde fra fastlandet var 42 millioner tonn i 2004, en økning på to prosent i forhold til året før. Skip er fortsatt den dominerende transportformen i utenrikshandelen, da 85 prosent av denne godsmengden går med skip. 13 prosent går med godsbiler og resten med tog og fly.

Samlet sett ble det eksportert 196 millioner tonn olje og gass direkte fra sokkelen i 2004, noe som betyr en liten nedgang fra året før. Eksporten av olje og gass i rør lå på 79 millioner tonn i 2004, mens skipene fraktet 117 millioner tonn.